**Хмельницький інститут**
**імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України**
**Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад**
**«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ**

# АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

***Випуск 11***

**Хмельницький – 2022**

**УДК 342.7**
**ББК 67.9 (4Укр)**
**А 84**

**А 84** Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2022. Вип. 11. 244 с.

У збірнику наукових праць вміщено статті за матеріалами інтернет-конференції студентів та молодих вчених «Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні». Авторами статей розкрито такі питання: служба в органах місцевого самоврядування; правовий статус суб'єктів господарювання; інструменти примирення сторін в цивільному судочинстві; сучасні досягнення криміналістики; шляхи вдосконалення законодавства України та проблеми його адаптації до правової системи Євросоюзу; питання діяльності правоохоронних органів в Україні.

**Редакційна колегія:**

**Білий Л. Г.**, директор Хмельницького інституту МАУП, кандидат педагогічних наук, доцент (головний редактор); **Авсієвич А.В.,** доктор філософії в галузі права (Хмельницький інститут МАУП); **Андрушко А.В.,** кандидат юридичних наук, доцент (Хмельницький університет управління і права імені Леоніда Юзькова); **Жданкіна Л.К.,** кандидат юридичних наук (Конституційний суд України); **Мота А.Ф.,** доктор юридичних наук, доцент (Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького); **Охман О.В.,** кандидат юридичних наук (Хмельницький інститут МАУП); **Олійник В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент (Хмельницький інститут МАУП); **Парандій В.О.,** кандидат історичних наук, доцент (Хмельницький економіко-правовий коледж МАУП); **Циганюк Ю.В.,** доктор юридичних наук, доцент (Хмельницький інститут МАУП).

**Рецензенти:**

***Дем'янова О.В., кандидат юридичних наук, доцент (м. Хмельницький)***
***Рабовська С.Я., кандидат юридичних наук, доцент (м. Київ).***

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Хмельницького інституту
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 24.01.2022 р.)

© Хмельницький інститут
Міжрегіональної Академії управління персоналом
© автори статей,
2022

**У.Л. Сторожилова,**
*кандидат економічних наук, доцент*
*(м. Харків)*

## ЗАХИСТ ПРАВ І БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Впровадження цифрових технологій штучного інтелекту створили можливості для реалізації проектів, щодо більш якісного забезпечення майбутнього з гуманізації суспільства, правосуддя та захисту прав і безпеки людини.

При розвитку штучного інтелекту, технологічного прогресу й автоматизації є величезний потенціал прискорити процес обробки даних, розвантажити роботу органів правосуддя і зробити її більш ефективною і точною.

Також, дуже важливим в питанні захисту прав і безпеки людини в умовах розвитку і використання штучного інтелекту є дотримання фундаментальних принципів:

- верховенство права;
- неупередженості;
- законності;
- правової держави;
- розвитку громадянського суспільства;
- справедливості;
- дотримання основних прав людини при використанні штучного інтелекту;
- недискримінації, а саме запобігання розвитку будь-якої дискримінації між окремими особами чи групами осіб;
- якості та безпеки, який стосується обробки судових рішень і даних у безпечному технологічному середовищі;
- демократії;
- права та свободи людини;
- рівність громадян перед законом;
- недоторканість прав власності;
- принципу «під контролем користувача» (under user control);
- прозорості;
- неупередженості;
- справедливості.
- безпеки та інше.

Найважливішою умовою захисту прав людини в умовах розвитку штучного інтелекту є:

- наявність великої кількості відкритих дані;
- безперешкодний доступ до них;
- застосування інформації і її захист.

Це кроки дозволять краще проаналізувати та спрогнозувати результат напрямку щодо захисту прав людини.

Одночасно, питання впровадження штучного інтелекту в наразі залишається дискусійним та супроводжується різними підходами.

Формування політики захисту прав і безпеки людини в умовах розвитку штучного інтелекту повинна бути спрямована на:
- сприяння розвитку демократичної політичної культури і свідомості як відкритої парадигми суспільства;
- толерантну гуманістичну ідеологію, яка спрямована на подолання розколу духу української нації та її напряму до інтеграції;
- оптимізування формування автономного самовизначення особистості кожного українця;
- створення та підтримки сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини;
- самореалізації, захисту прав, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних послуг сталого розвитку;
- світоглядний спосіб, що поєднує вчення про людину як визначальну мету і зберігання балансу політичних сил між соціальними і національними групами;
- розвиток законодавчої, виконавчої і судової владою, які повинні сприяти гармонізації відносин на основі врахування інтересів усіх соціальних верств населення;
- осмислення всезагального.

Сьогодні, передовими користувачами штучного інтелекту в правосудді та в захисті прав і безпеки людини є Сполучені Штати Америки. США використовують технології переважно в цивільних і кримінальних справах.

У Китаї з 2017 році впроваджена система «on-line суд» у вигляді:
- мобільного додатку головної китайської програми WeChat в якому:
- замість приміщення суду був створений відеочат;
- замість судді — аватар, за яким працює програма штучного інтелекту.

«On-line суд» у Китаї наділений повноваженнями розглядати спори у сфері авторського права, господарські спори в Інтернеті й порушення в сфері електронної комерції.

В Україні передумовою впровадження штучного інтелекту та активної політики уряду щодо цифрової трансформації є розвитку єдиної судової інформаційно-телекомукаційної системи, яка передбачає:

- повністю безпаперове діловодство шляхом використання електронного цифрового підпису та електронного документообігу;
- створення особистих кабінетів з метою вчинення будь-яких процесуальних дій, вдосконалення єдиного державного реєстру судових рішень, додавши в нього систему гіперпосилань на правові позиції Верховного Суду;
- алгоритм підібрання релевантного до конкретної справи рішення Верховного Суду;
- сконструювання без участі людини драфт рішення;
- можливість розвитку штучного інтелекту в режимі on-line, щодо значно розвантажування судів.

Одночасно, у тестовому режимі функціонує підсистема Електронний суд.

За допомогою підсистеми Електронного суда є можливість:

- самостійно подавати вичерпний перелік позовів;
- відслідковувати хід справи;
- подавати процесуальні документи;
- оплачувати судовий збір;
- контролювати надходження позовів проти себе.

Повноцінна система впровадження судової інформаційно-телекомукації буде досягнута при:

- розвитку сфери цифрової трансформації та штучного інтелекту;
- гуманізації суспільства, правосуддя та захисту прав і безпеки людини;
- подальшої ефективної й прозорої роботи українських судів;
- дотримання закону на всіх рівнях – від простої людини до Президента і окремого політика.

Політика гуманізації суспільства у політичному організмі країни як єдиного соціального цілого – це:

- найдинамічна сфера суспільного життя, яка впливає на людину;
- найголовніша сфера діяльності, від якої залежить доля людського існування;

- контроль за законним використанням влади та урегулювання конфліктів;
- поновлення власне людського існування і культури;
- «мистецтво задовольняти потреби і інтереси людей»;
- арена соціальної справедливості і мистецтво управління державою.

Головним завданням фахівців щодо гуманізації суспільства, правосуддя та захист прав і безпеки людини є ефективне формування основи права та розвитку процесів впровадження штучного інтелекту, випереджаючи та локалізуючи ризики глобалізації.

Суспільство будь якої держави світу, в тому числі і України зацікавлене зробити державне управління більш гуманним і людським.

За таких умов людина зможе знайти і реалізувати себе, подолати розірваність духу, розкрити свої суттєві сили, вивільнитися від відчужених і розірваних відносин суспільного буття та не буде:
- відчуженою від політики і влади;
- «губитись в механізмах державного управління».

Основи європейського вектору України щодо гуманізації суспільства, правосуддя та захист прав і безпеки людини направленні на:
- модернізацію людиноцентричного європейського простору України;
- формування еліти гуманітарних менеджерів, необхідних для роботи у державному і муніципальному управлінні;
- здійсненні соціальної і гуманітарної політики;
- формування ключових завдання діяльності гуманітарного менеджменту;
- впровадження нових принципів модерної етнонаціональної політики в Україні, яка має підпорядковуватися завданням консолідації і демократизації українського суспільства;
- урахування мовних, культурних та інформаційних інтересів та уподобань громадян, традицій і особливостей регіонів України;
- повноцінне входження України в інформаційний простір;
- налагодження політики щодо релігії і церкви;
- забезпечення свободи світогляду, думки, совісті, релігії, злагоди, толерантності в суспільстві;
- цілісність самої держави;
- здійснення цілісної послідовної державної культурної політики;

- зміцнення присутності України на світовому гуманітарному просторі;
- формувати синергетичні моделі оптимізації системи державного управління;
- входження України до глобалізаційних процесів інтеграції;
- впровадження моделі розвитку, яка орієнтована на максимальне розкриття потенціалу кожної людини і соціуму в цілому;
- створення гідних умов для реалізації всіх інтелектуальних, культурних, творчих можливостей людини і нації;
- досягнення найвищих ступенів свободи особистості;
- готовність брати відповідальність за себе, свою родину, місцеву громаду і країну.

**Список використаних джерел та літератури:**

1. Баранов О.А. Інтернет речей і право: погляд у майбутнє. Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження: зб. матеріалів доп. учасн. III наук.-практ. конф. Київ, 2019. С. 7–13.
2. Каткова Т.Г. Штучний інтелект в Україні: правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 6. С. 46–55.
3. Харитонов Є.О., Харитонова О.І. До проблеми цивільної правосуб'єктності роботів. Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження: матеріали II наук.-практ. конф., м. Київ, 29 листопада 2018 р., Київ, 2018. 168 с.

**О.М. Суліменко,**
*аспірантка*
*(м. Харків)*

## ПРОФІЛАКТИКА ПОТРАПЛЯННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, У ТОРГІВЛЮ ДІТЬМИ

Торгівля людьми існує впродовж багатьох років та є грубим порушенням прав людини, вона суперечить міжнародним нормам та Конституції України. Сучасні форми експлуатації та нові виклики, що їх переживає світ і Україна створюють загрозу потрапляння у ситуацію торгівлі людьми практично всіх соціальних груп населення. Глобальний світовий ринок втягує мільйони дітей і дає багатомільйонні доларові прибутки, створюючи ситуації порушення прав дітей на щасливе дитинство, на достойне, продуктивне і корисне життя. Умови загострення воєнно-політичної ситуації,